

Ontdooien

Outdooien

Joost Elet

ROMAN

BEEFCAKE PUBLISHING | 2017

To shed the first layer is painful beyond words; the next layer is less painful, the next still less until finally the pain becomes pleasurable, more and more pleasurable, a delight, an ecstasy.

Henry Miller, 'Tropic of Capricorn'

Chicon 1

Proloog

Hij was een van die uitverkoren mensen die zich gelukkig mocht prijzen nog over een volledige functionele oma te beschikken op zijn eenendertigste. Haar *chicon gratin* in kaassaus, die ze inmiddels al tientallen keren voor hem bereid had, was nog steeds onovertroffen. Hij had al vele restaurants bezocht, maar niets kon tippen aan wat zij hem voorschotelde.

Zoals een whisky die jaren rijpt in doordrenkte, eikenhouten vaten, zo was zijn stokoude oma tot rijping gekomen om hem de perfecte maaltijd te serveren. De smeûge kaassaus, de sappige cuisson van de hesp en de blubberige, lichtbittere zachtheid van de *chicons* maakten dat Rudy niet anders kon dan tot de conclusie komen dat het vandaag een topdag was.

Ja, buiten heerste de winterse grijsheid met droef waaierende bomen, die hun laatste, roestige bladeren tergend langzaam losgerukt voelden worden van weerloos aanklappende twijgen. En ja, hem lachte het leven slechts toe met een van minachting door-drongen grijs, een beetje zoals op het gezicht van zijn vroegere klasgenoten als ze hem nog maar eens uitscholden voor 'vetzak'. En ja, de betekenis van het woord eenzaamheid was voor hem zodanig uitgehold dat ze de tomeloze leegte van zijn ziel ondertussen bijna kon evenaren.

Maar ... Vandaag ... De *chicon gratin* ...

Bij de eerste hap al, die hij buitengewoon traag had uitgesteld in watertandende anticipatie, vervoerden zijn smaakpapillen hem naar een culinair nirwana. Daar huppelde hij blootsvoets rond door met klaprozen bezaaid, mals gras, in het gezelschap van schaars getooide bosnimfjes. Pas toen hij het laatste restje van de eerste hap helemaal had doorgeslikt, kwam hij langzaam weer tot het rijk der aarde neder-gedaald.

Vanuit een iele verte hoorde hij een schriel stemmetje.

“Is het goed, mannetje?”

Verdwaasd keek hij haar aan.

“J-jaaaaah”, stamelbromde hij met een lichtjes geopende mond en uithangende tong. Daarna steeg hij weer op naar de hoogtes met de volgende hap. En de volgende hap. En de volgende hap. De wereld rond hem loste op in het ijle alsof hij als enige sterveling de toelating had verkregen om kortstondig te vertoeven in de ideale, platonische vormenwereld.

De grenzen van tijd en ruimte vervaagden. Zonder dat hij er weet van had, werden al zijn chakra's gelijktijdig opengezet. Hij was niet langer wie hij was, zijn identiteit werd onbestaande, zijn ziel transcendeerde zijn lichaam.

Hij voelde zich een gewichtloos pluisje in het onmetelijke universum en werd overspoeld door een warme gloed van aanvaarding, begrip en het besef dat alles wat bestond deel uitmaakte van eenzelfde geheel.

Doorheen zijn delirium hoorde hij af en toe een zachte stem.

“Rudy, Rudy”, fluisterde ze zacht. Het troostende geluid gaf hem een geruststellend gevoel binnen de cynische realiteit die de bouwstenen van zijn bestaan vormde.

Na de laatste hap opende hij zijn broeksknoop, terwijl hij met zijn volle gewicht achterover leunde op de oude, krakkemikkige stoel. Hierna strekte hij genoegzaam zijn benen en armen en deed de stoel balanceren op de achterste poten.

Nogmaals weerklonk de stem die zijn naam zei. Nu leek ze echter van veel dichterbij te komen. Ze klonk rauwer en minder esoterisch.

“Rudy, een stoel heeft vier poten, verdomme”, vermaande ze hem rappend.

Toen pas besepte hij dat het stemmetje de hele tijd dat van zijn grootmoeder was geweest. Hij schrok zich een hoedje en belandde bruusk terug in de realiteit. Hierdoor leunde hij iets te ver achteruit en verloor het evenwicht.

Zijn handen grabbelden nog voorwaarts om zijn gewicht te verleggen, maar het mocht niet baten. Hij had het zwaartepunt

overschreden en de heerlijke, risicovolle, potentiële energie transformeerde genadeloos in haar kinetische equivalent.

Zijn hoofd belandde met een enorme bons tegen het antieke dressoir achter hem, wat een keten van reacties teweegbracht. Het ouderwetse, houten gevaarte rammelde vervaarlijk en het frêle, antieke servies, dat nog tot de grootmoeder van zijn grootmoeder had behoord, kwam in botsing met de binnenkant van de ruitjes van het dressoir.

Rudy helde opnieuw naar voren en de stoel kwam met een harde knal weer op vier poten terecht, waarbij de achterste poten het begaven. Dag na dag, week in week uit, maand na maand en jaar na jaar had dit tot het uiterst getergde gebruiksvoorwerp de gruwelijke foltering van zijn toenemend gewicht lijdzaam ondergaan. De tijd voor wraak was aangebroken.

Daarna ging het snel. Zijn lichaam plooid eerst achterwaarts en dan weer voorwaarts terwijl de stoel in elkaar zakte. Daardoor kwam de rugleuning dubbel zo hard als daarnet tegen de kast terecht.

Het glas van de bovenste kastdeurtjes brak en de antieke kopjes vielen er een voor een uit. Eentje kwam op zijn hoofd terecht.

“Nee ...”, mompelde hij.

Het was wederom zo’n moment waarop de ontoereikendheid van zijn volwassenheid ten volle tot hem doordrong. Hij mocht er dan wel uitzien als een eenendertigjarige, breed uitgevallen brombeer die mensen op het eerste gezicht angst inboezemde, toch voelde hij zich als een nietig vogeltje dat te vroeg uit het nest gedonderd was en de schade nooit meer had kunnen inhalen.

Voor de zoveelste keer bood hij zijn familie een uitstekende gelegenheid om hem als een lompe nietsnut af te schilderen. Het ongelukkige resultaat van een nochtans veelbelovende genencompilatie.

Nadat het gerinkel van de ruiten en de brekende kopjes opgehouden was en nadat de kast met een harde slag tot stilstand was

gekomen, hield hij zijn ogen iets langer dicht dan strikt noodzakelijk.

Zolang hij ze niet opende, was er nog rust.

Een windstil ogenblik voor de storm, voordat zijn leven opnieuw losbarstte in een oncontroleerbare malle molen van zelfverwijt.

Elk moment verwachtte hij nu het klaagstemmetje te horen dat zijn grootmoeder doorgaans voor dit soort gelegenheden reserveerde. Hij hield zijn ogen nog even dicht.

Ongewild verscheen er een glimlach op zijn gezicht. Deze keer had hij het zodanig bont gemaakt dat het bijna absurd was. Er stonden hem ellenlange tirades te wachten waar hij niet meer onderuit kon.

Hij wachtte ...

Kwam het nog?

Vreemd genoeg hoorde hij niets.

De verdwaasde jongeman krabbelde dan maar overeind, terwijl hij voorzichtig de glasscherven van zich afwreef. Een stuk glas in zijn rechterbil deed hem even kreunen, maar daar dacht hij al snel niet meer aan toen hij zijn grootmoeder in het oog kreeg.

Mijn God, dacht hij bij het zien van haar bleke gelaat. Ze zag er al een aantal jaren niet meer zo fris uit, dat is nu eenmaal eigen aan het stokoud-zijn, maar dit sloeg alles. Haar ogen lagen diep in hun kassen en een ogenblik lang deed de aanblik van de lijkwitte huid op haar jukbeenderen hem het ergste vermoeden.

Gelukkig zag hij haar arm bewegen. Ze wenkte hem dichterbij. Bedremmeld stapte hij op haar af. Ze nam zijn gezicht in haar hand en bracht zijn oor dicht bij zich.

“Jongen, mijn laatste uur heeft geslagen. Het heeft geen zin ertegen te vechten. Ik heb mijn leven gehad, en ik heb gehad wat ik gehad heb en het had niet meer moeten zijn dan wat het geweest is. Als de tijd gekomen is, is het tijd om te gaan naar daar waar de tijd niet meer komt.”

Ze fluisterde het zo zacht en traag in zijn oor dat het een mirakel mocht heten dat hij haar verstond.

“In het leven, mannetje, moet je je op één ding concentreren en daar meester in worden. Ik heb alles bereikt wat ik kon bereiken. Mensen hebben altijd gedacht dat ik een doordeweeks meetje was, dat zich alleen bekommerde om het huishouden. Er zijn echter dingen die heel weinig mensen over mij weten, jongen.” Ze pauzeerde kort terwijl ze met een snik naar adem hapte. “Ik heb het licht gezien. God heeft mij de kracht gegeven om de ultieme perfectie te bereiken. Ik ...” Haar ogen priemden zich plots keihard in de zijne. “Ik heb de perfecte *chicon gratin* gemaakt.”

Terwijl ze dit zei, kreeg haar gezicht heel even de glans van een sprankelend spring-in-'t-veldje in de fleur van haar bestaan.

“Voor jou, mijn jongen, moet het nog beginnen. Je bent eenendertig, maar je bent nog een kind. De tijd heeft vat op je lichaam. Je krijgt rimpels. Je wordt al een beetje kaal en je gezondheid ... kan veel beter, maar het echte probleem is je ziel, waar de tijd geen vat op heeft. Het is nog steeds dezelfde als toen je een kind was. Er is te weinig evolutie, jongen.” Rudy slikte.

“Ventje toch”, schudde ze traag het hoofd. “Je kwam hier alleen om goed te eten en om te profiteren. Je ‘merci’ was nooit echt een merci. Je weet nog altijd niet wat liefde is. Je ontvangt en misbruikt het met open armen. Je snakt ernaar, maar bent niet capabel het te geven. Wie niet kan geven, krijgt veel minder. Zo zal je nooit gelukkig zijn, jongen.”

Plots kreeg ze een hevige hoestbui. De metalige kink klonk als de boze bas van een oude, in het nauw gedreven hond. Rudy was bang dat haar verzwakte lichaam haar geest definitief zou doen overhellen naar de gene zijde.

Was dit hoe zijn grootmoeder hem zijn hele leven had gezien? Als een profiteur? Hij was er altijd van uitgegaan dat haar liefde onvoorwaardelijk was geweest. Een van de weinige fundamenten van zijn wankel bestaan.

Hij omvatte haar knokige armen waaruit hij het leven voelde

wegsijpelen.

Het ergste was dat ze gelijk had. Hij had haar nooit echt gezien als een mens met een eigen leven en eigen gedachten. Zijn stille oma had in zijn ogen slechts geleefd voor zijn geluk. Nu hij eindelijk beseftte wat hij haar nooit gegeven had, was het te laat.

Haar met oneindige fijne lijntjes getekende oogleden vielen dicht en haar ademhaling vertraagde tot ze nog nauwelijks hoorbaar was.

Was dit het dan? Nee, toch.

“Bommaaaaaaaah!”, schreeuwde hij met een van tranen doordrongen stem. Van de hemel was hij in de hel beland. Het inzicht in zijn tekortkomingen pakte zich samen als een stapel gitzwarte, loden dozen die vanuit donkergrijze donderwolken op hem neer bulderde.

Abrupt knipperde ze met haar linkeroog en hij voelde weer beweging in haar armen. Ze opende haar mond en wilde nog iets zeggen, maar dat leek haar niet te lukken. Haar onderkin kwam naar voren, maar de bovenkant wilde niet meewerken. Rudy bracht zijn oor zo dicht bij haar mond dat ze hem bijna kon kussen.

“Er ... er ... er ...”

“Wat bomma, zeg het mij...”, smeekte hij. “Zeg het mij.”

Met een allerlaatste krachtinspanning ademde ze in en fluisterde ze de zinnen die de rest van zijn leven zouden bepalen.

“Er staan nog zes doosjes *chicon gratin* in de diepvriezer. Er zullen drie belangrijke mensen op je pad komen in de toekomst. Als je erin slaagt te wachten en de *chicon gratin* niet op te eten voor je die mensen tegenkomt ... En nog belangrijker, als je de *chicon gratin* gratis deelt met deze mensen, dan zul je vinden wat je zoekt in dit le...” Met een ruk sloeg haar gezicht achterover waardoor haar mond openviel en wat restte van haar spieren verslapte.

“Maar, bomma,” slaakte Rudy uit, “ik zoek niets in dit leven. Ik weet niet waarom ik leef. Wat moet ik zoeken, bomma?” Hij hoopte dat ze, net als daarnet, zou terugkeren om zijn vraag te beantwoorden.

Hij omhelsde haar nu helemaal en schudde haar zachtjes door elkaar, maar ze zakte langzaam in elkaar als een pudding en reageerde nergens meer op.

Toen het eindelijk tot hem doordrong dat ze hem definitief verlaten had, kreeg hij koude rillingen op zijn rug en duwde hij haar walgend van zich af. Dit was nog steeds zijn grootmoeder, maar toch ook niet meer. De onverbiddelijke jaren hadden haar getransformeerd in een levenloos skelet met slap vel, hoekige beenderen en rimpels als tractorgroeven in de modder.

Verbouwereerd greep hij zijn spullen bij elkaar en verliet het kleine huisje.